

1. प्रस्तावना

बजाज फायनान्स लिमिटेड ('BFL', 'बजाज फायनान्स' वा 'कम्पनी') ही बजाज फिनसर्व्ह लिमिटेडाची उपकम्पनी आसा. ही ठेवी घेवपी गैर-बँकींग वित्तीय कम्पनी आसा आनी भारतीय रिजर्व्ह बँके कडेन नोंदणीकृत आसा आनी NBFC इन्व्हॅस्टमेंट एण्ड क्रेडिट कम्पनी म्हणून वर्गीकृत आसा. फुडें, आरबीआयन जारी केल्ल्या स्केल आदारीत फ्रेमवर्क प्रमाणें, BFL अप्पर लेयर NBFC म्हणून वर्गीकृत जाता. BFL रीण दिवप आनी ठेवी स्विकारप ह्या वेवसायांत गुंतिल्ली आसा.

कम्पनीच्या शारी आनी ग्रामीण भारतांतल्या लक्षणीय उपस्थिती सयत रिटेल, SMEs (ल्हान आनी मध्यम आकाराचे उद्यम), आनी वेवसायीक ग्राहक हातूंत विविध पोर्टफोलियो आसात. ती भौशीक आनी कॉर्पोरेट ठेव स्विकारता आनी तिच्या ग्राहकांक विविध वित्तीय सेवा उत्पाद दिवंक सोदता. कम्पनी कडेन आरबीआयच्या पेमेंट एण्ड सेटलमेंट सिस्टिम्स खात्या कडल्यान प्री-पेड पेमेंट इन्स्ट्रुमेंट (PPI) परवानो लेगीत आसा.

हे दस्तावेज ग्राहकांक पारदर्शकता सुनिश्चित करूंक प्रशासन, आरबीआयच्या न्याय्य सराव संहितेच्या नेमां प्रमाणें ग्राहकां कडल्यान आकारपांत येवपी शुल्क आनी भार-शुल्क निर्धारण, हांची रुपरेशा दिता.

2. उद्देश

आरबीआयची न्याय्य सराव संहिता, मंडळाक ग्राहकां कडल्यान शुल्क आनी भार-शुल्क आकारूंक योग्य तत्वां आनी कार्यपद्दती मांडप सक्तीचें आसा. ते प्रमाणें, ह्या धोरणांत सकयल दिल्ल्या गजालींचो आसपाव आसा:

- शुल्क आनी भार-शुल्क आकारूंक तत्वां आनी कार्यपद्दती
- बदल वेवस्थापना सयत शुल्क आनी भार-शुल्क हांचें प्रशासन; आनी
- पुनरावलोकन चौकट

3. शुल्क आनी भार-शुल्क आकारूंक तत्वां, कार्यपद्दती आनी अग्रदेय व्याज

BFL आपल्या ग्राहकांक रीण उत्पादाचे विविध प्रकार दिवंक सोदता. कम्पनी ग्राहकांक, मुदत ठेव उत्पाद, विविध पेमेंट उत्पाद तशेंच विमो उत्पादांचें तिसरे पक्ष वितरण लेगीत दिवंक सोदता.

ते प्रमाणें, कम्पनी ग्राहकांक ग्राहकांनी लाभ घेतिल्ल्या उत्पादा प्रमाणें वेगवेगळे शुल्क आनी भार-शुल्क आकारूंक शकता. ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क आनी भार-शुल्क हांचें स्वरूप संबंदीत उत्पाद कार्यक्रम मार्गदर्शी तत्वांनी (प्रोडक्ट प्रोग्राम गायडलायन्स) (PPG) हातूंत निर्दिश्टीत केल्ले आसूंक जाय.

रीण उत्पादाचें स्वरूप आनी वेवसाय कार्याचें टिकावपण आनी जोखीम हांकां विचारांत घेवन, BFL ग्राहकांक विविध शुल्क आनी भार-शुल्क आकारूंक शकता, देखीक:

- **अग्रदेय शुल्क आनी भार-शुल्क** - प्रक्रिया शुल्क, दस्तावेजीकरण आकारणी, सुविधा शुल्क आनी हेर सारकेल्ली रीण प्रक्रिया / वितरणा कडेन संबंदीत शुल्क आनी भार-शुल्क ग्राहक संपादन टप्प्याचेर आकारूंक शकता. अशा अग्रदेय शुल्क आनी भार-शुल्क हांचें स्वरूप आनी प्रमाण हें उत्पाद सॅगमेंटाच्या आदारान बदलूंक शकतात. उत्पाद कार्यक्रमाच्या आदारान हे शुल्क आनी भार-शुल्क एकतर अग्रदेय घेवंक जाय वा रिणाचे रकमेंतल्यान वजा करूंक जाय वा लागू आसा त्या हप्त्या सयत एकठांय करूंक जाय.;
- **सेवा शुल्क**- NOC शुल्क, रिणा कडेन संबंदीत दस्तावेज परत प्राप्त करपाचे शुल्क हे सारकेल्ले रिणाचे सेवे खातीर शुल्क आनी भार-शुल्क, रीण कालावधींत ग्राहकां कडल्यान विशिश्ट सेवा-संबंदीत केल्ले विनवणी खातीर ग्राहका कडल्यान आकारतले.
- **अनुशंगीक शुल्क आनी भार-शुल्क** - हे भार-शुल्क, रीण चक्रा वेळार घडून येवपी विशिश्ट वेव्हार / घटना देखीक, अंशता पूर्व-फारीकणी, मुदतपूर्व बंद करप, रिणाच्या नेम आनी अटी हांची पुर्तता करप ना, बावन्स, ह्या अनुशंगान आसतात आनी ते प्रमाणें अशी आकारणी फकत अश्यो घटना घडून आयिल्ल्या प्रसंगांतूच आकारतात.
- **मुल्यवधीत सेवा (BFL वरवीं उत्पादीत)**- मुल्यवधीत सेवा खातीर आकारिल्ले शुल्क आनी भार-शुल्क देखीक, मालमत्ता कागदपत्र शुल्क, EMI कार्ड शुल्क, CIBIL TransUnion अहवाल (CTR) आनी हेर, ग्राहकां कडल्यान अशे मुल्यवधीत उत्पाद सेवा खरेदी केल्यार / तांचो लाभ घेतल्यार आकारतले. अशी आकारणी अग्रदेय घेवंक येता वा ग्राहकाक निधी म्हणून दिवंक येता; आनी
- **तिसरो पक्ष उत्पाद आनी सेवा हांचें संवितरण**- BFL विविध तिसरो पक्ष उत्पाद आनी सेवा देखीक, आयुर्विमो, सामान्य विमो, भलायकी विमो, आनी हेर वितरीत करूंक शकता. अशे तिसरो पक्ष उत्पाद आनी सेवा हांची रक्कम अग्रदेय घेवं येता वा ग्राहकाक निधी दिवं येता.

ह्या धोरणाच्या **परिशिश्ट 1** हातूंत दिल्ले वेगवेगळे रीण आनी हेर उत्पाद हांचेर ग्राहका कडल्यान आकारपा योग्य प्रत्यक्ष शुल्क आनी भार-शुल्क, उत्पाद कार्यक्रम मार्गदर्शी तत्वां (PPG) ह्या दस्तावेजाचो एक भाग म्हणून आसपाव करतले.

फुडें, शुल्क आनी भार-शुल्क हांची अंमलबजावणी / आकारणी ह्या संदर्भांत, कम्पनी सुनिश्चित करतली की:

- कबलातीचो / नेम आनी अटीचो भाग म्हणून सगळे शुल्क आनी भार-शुल्क हांचे बाबतींत ग्राहका कडेन स्पश्ट आनी पारदर्शक संप्रेषण केला.
- कसलेय अग्रदेय शुल्क आनी भार-शुल्क जे कबलातींत संप्रेषीत करूंक ना, ते रीण उत्पादाचो लाभ घेवंक ग्राहकाचेर लादचे नात; आनी

- अनुशंगीक / सेवा आकारणीतलो कसलोय बदल वा नवी अनुशंगीक / सेवा आकारणी हाडप हें फकत संभाव्यपणान अंमलांत हाडटले, फकत नियामक/वैधानीक बदलांक लागून केल्ल्या बदलां शिवाय.

4. शुल्क आनी भार-शुल्क हे खातीर प्रशासन चौकट

खंयचेय नवे शुल्क आनी भार-शुल्क, संयुक्तीक कारणा खातीर आदीं PPG समितीचे मंजूरी खातीर दवरतले. एकदा PPG समितीन ते मंजूर केल्या उपरांत ते मंडळाचे पूर्व मंजूरी खातीर दवरतले. नवे शुल्क आनी भार-शुल्क हे फकत मंडळाचे मंजूरी उपरांतच अंमलांत हाडटले.

5. नियतकालीक पुनरावलोकन चौकट

धीरणाचो आडावो मंडळा वरवीं किमान दर वर्सा घेतले.

परिशिष्ट 1 – वेगवेगळ्या रिणाच्या उत्पादनां खाला वेगवेगळ्या शुल्क आनी शुल्कांची वळेरी आनी तपशील

अनु. क्र.	शुल्क आनी भार-शुल्क हांचें नांव	रक्कम आदारीत / दर आदारीत	वर्णन
अग्रदेय शुल्क आनी भार-शुल्क			
1	प्रक्रिया शुल्क	निश्चीत / दर	रीण प्रक्रिये खातीर आकारिल्ले शुल्क
2	अग्रदेय व्याज	निश्चीत / दर	रिणाची प्रक्रिया / संवितरण करतना ग्राहका कडल्यान व्याज म्हणून घेतिल्ली आगावू रक्कम
3	दस्तावेजीकरण भार-शुल्क	निश्चीत	ग्राहकाचे दस्तावेज सत्यापीत करूंक आकारिल्ले शुल्क
4	फ्लेक्सी सुविधा शुल्क	निश्चीत	ग्राहकाच्यो वैयक्तीक गरजो भागोवंक घेतिल्ल्या रिणाच्या फ्लेक्सी प्रकारा खातीर आकारिल्ले शुल्क
5	मुद्रांक शुल्क	निश्चीत / दर	वैधानीक शुल्क
6	सुविधा शुल्क	निश्चीत / दर	वर्तमान BFL नॅटवर्कांत / वेपारी आनी वितरकांच्या साधनसुविधांनी प्रवेशा खातीर अनुमती दिवंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
7	क्रेडिट सुरक्षा शुल्क	निश्चीत	डिफॉल्टाच्या वेळार मोबायल फोनाच्या वापराचेर बंधन घालूंक मोबायल फोनाचेर बजाज फिनसर्व्ह क्रेडिट सुरक्षा इन्स्टॉल करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
8	वचनबद्धता शुल्क	निश्चीत	रीण मंजूर जाल्या उपरांत ग्राहका वरवीं क्रेडिट सुविधेचो लाभ घेवंक ना जाल्यार, रिणाची प्रक्रिया करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
9	घाण दवरिल्ले उत्पत्ती शुल्क / पुनर्मुल्यांकीत केल्ले घाण दवरिल्ले उत्पत्ती शुल्क	निश्चीत	एकाद्री मालमत्ता घाण दवरूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
10	आगाऊ मूल्यांकन शुल्क	निश्चीत	संपत्ती मूल्यांकनासाठी ग्राहकाकडून घेतलेली फी
11	एलसी प्रक्रिया शुल्क	दर	मशीनरी बुकिंगसाठी निधी उपलब्धतेचा पुरावा म्हणून ग्राहकाकडे लेटर ऑफ क्रेडिट पुरवण्यासाठी ग्राहकाकडून घेतलेला शुल्क
12	डिस्काउंटिंग शुल्क	दर	इनवॉइस फाइनांस कर्जामध्ये बिल डिस्काउंटिंग देण्यासाठी ग्राहकाकडून घेतलेला शुल्क
सेवा शुल्क			
13	नुतनीकरण शुल्क	निश्चीत	मावळटे मालमत्तेची मॅच्युरिटी जाल्या उपरांत रिणाचें नुतनीकरण करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
14	वर्सुकी देखभाल शुल्क	निश्चीत / दर	ग्राहकाची फ्लेक्सी रीण सुविधा सक्रीय दवरूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
15	आंतरराज्य हस्तांतरणा खातीर हरकत ना दाखलो	निश्चीत	वाहनाचें आंतरराज्यीय हस्तांतरण करूंक हरकत ना दाखलो जारी करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
16	मुल्यांकन शुल्क	निश्चीत	एकाद्री मालमत्तेचें मुल्यांकन करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
17	खातें उगडपाचे शुल्क	निश्चीत	रोख्यां वरवीं सुरक्षीत केल्ल्या रिणा कडेन संबंदीत खातें सुरू करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
18	तारण पुश्टीकरण शुल्क	निश्चीत	समभाग तारण दवरूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क

19	तारण दवरूंक खातीर ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क	निश्चीत	ग्राहकाच्या समभागां कडेन संलग्न तारण दवरूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क (NSDL/CDSL शुल्क आसपावीत करूंक)
20	डिमेंट समभाग हस्तांतरण शुल्क	दर	डिमेंट समभाग हस्तांतरीत करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
21	नो-लायन शुल्क	निश्चीत	डेमेंट खात्यांत आशिल्ल्या सिव्युरिटीज खातीर कस्टडी सेवे खातीर गिरायका कडल्यान घेवपी शुल्क
22	लायन शुल्क	निश्चीत	डेमेंट खात्यांत आशिल्ल्या सिव्युरिटीज खातीर कस्टडी सेवे खातीर गिरायका कडल्यान घेवपी शुल्क
23	पयशे भरपाचे शुल्क	निश्चीत / दर	पेमेंट्स वॉलेटांत पयशे भरपा खातीर ग्राहका कडल्यान एकठांय केल्ले शुल्क
24	लीज प्रशासन शुल्क	दर	दैनंदिन लीज ऑपरेशन्सचे व्यवस्थापन करण्यासाठी ग्राहकाकडून घेतलेला शुल्क
25	इतर NOC	निश्चीत	ग्राहकाकडे नो ऑब्जेक्शन सर्टिफिकेट देण्यासाठी घेतलेला शुल्क
अनुशंगीक शुल्क आनी भार-शुल्क			
26	बावन्स शुल्क	निश्चीत	"बाउन्स शुल्क" म्हणल्यार फारीकणी आज्ञापत्राचो अनादर वा फारीकणी आज्ञापत्राची नोंदणी करूंक नाशिल्ल्यान वा हेर खंयच्याय कारणाक लागून तांच्या तांच्या नियत तारखेक हप्तो (हप्तो) फारीक करूंक नाशिल्ल्यान शुल्क.
27	अंशता पूर्व-फारीकणी शुल्क	दर	रिणाची अंशता परतफेड करूंक परवानगी दिवंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
28	मुदतपूर्व बंद करूंक शुल्क	दर	रिणाची पुराय पूर्व-फारीकणी करूंक परवानगी दिवंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
29	कायदेशीर गजालीं खातीरचे शुल्क	निश्चीत	कायदेशीर गजालीं खातीर खर्च वसूल करूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
30	परत ताबो घेवपा खातीर शुल्क	निश्चीत	कम्पनीक आयिल्लो परत ताब्यांत घेवंक खर्च हे खातीर ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
31	ब्रोकरेज शुल्क	निश्चीत	ग्राहका वरवीं डिफॉल्ट केल्यार ग्राहकाचे समभाग विकूंक ग्राहका कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
32	दंडात्मक आरोप	निश्चीत	ईएमआय फारीक करपाक कळाव जाल्ल्यान गिरायका कडल्यान घेतिल्ली रक्कम
33	उपरांतचो वितरण भेट शुल्क	निश्चीत	मालमत्ता पुराय जावपाच्या पांवड्याचें ऑडिट करपा खातीर उपरांत मालमत्तेक भेट दिवपा खातीर गिरायकाक लावपी शुल्क
BFL वरवीं दिल्ली मुल्यवर्धित सेवा			
34	EMI कार्ड शुल्क	निश्चीत	ग्राहकाक EMI कार्ड सुविधा प्रदान करूंक ताचे कडल्यान आकारिल्ले शुल्क
35	BFL हिस्सा	निश्चीत	डीलर आणि BFL यांच्या को ब्रँडेड EMI कार्ड सुविधा दिल्याबद्दल ग्राहकाकडून घेतलेले शुल्क
36	को ब्रँडेड कार्ड जारी शुल्क	निश्चीत	ग्राहकाला को ब्रँडेड कार्ड दिल्याबद्दल आकारलेले शुल्क
37	प्रॅक्टीस मॅनेजमेंट सॉफ्टवेअर	निश्चीत	वेवसायीक रिणांत (दोतोर रीण) मोल-जोड उत्पादांची वळख करून दिवप, जशे की दुयेंती नोंदी आनी क्लिनीक कार्यावळी वेवस्थापन करपाक सॉफ्टवेअर.
तिसरो पक्ष उत्पादन आनी सेवा हांचे संवितरण			
38	जिवन विमो	निश्चीत	ग्राहका वरवीं खरेदी केल्ल्या / लाभ घेतिल्ल्या जिवन विम्या खातीरची रक्कम
39	सामान्य विमो	निश्चीत	ग्राहका वरवीं खरेदी केल्ल्या / लाभ घेतिल्ल्या सामान्य विम्या खातीरची रक्कम
40	भलायकी विमो	निश्चीत	ग्राहका वरवीं खरेदी केल्ल्या / लाभ घेतिल्ल्या भलायकी विम्या खातीरची रक्कम

41	बाय बँक मोल हमी	निश्चीत	ग्राहका वरवीं लाभ घेतिल्ल्या बाय बँक हमी खातीरची रक्कम
42	सहाय्यक उत्पाद (देखीक विस्तारीत हमी, फोनसेफ, जिवन सुरक्षा, मालमत्ता सुरक्षा, सब्क्रिप्शन)	निश्चीत	ग्राहका वरवीं खरेदी केल्ल्या / लाभ घेतिल्ल्या सहाय्यक उत्पादां खातीरची रक्कम
फारीकणी शुल्क			
43	फारीकणी गेटवे वेव्हार शुल्क /प्लॅटफॉर्म शुल्क /हस्तांतरण शुल्क	निश्चीत/दर	डिजिटल फारीकणी / हस्तांतरण / वेव्हार करपा खातीर प्लॅटफॉर्म दिवपा खातीर गिरायका कडल्यान एकठांय केल्ले शुल्क
44	पयशे लोड करात	दर	यूपीआय /क्रेडीट/डेबिट कार्ड/नेट बँकिंग वरवीं पयशे लोड करपाक घेवपी शुल्क
45	बिलां आनी रिचार्ज फारीकणी	निश्चीत / दर	बिलां आनी रिचार्ज फारीक करपा खातीर गिरायका कडल्यान घेवपी शुल्क
46	पाकीट ते बँक हस्तांतरण	दर	पाकीटा वयल्यान बँकेत रक्कम हस्तांतरित करपा खातीर गिरायकाक घेवपी शुल्क
47	जारी करपाचे शुल्क	निश्चीत	गिफ्ट कार्ड / कोब्रांडेड गिफ्ट कार्ड / FASTag / वॉलेट जारी करपा खातीर गिरायका कडल्यान शुल्क
48	बदली शुल्क	निश्चीत	बदली FASTag जारी करपा खातीर गिरायकाक घेवपी शुल्क
49	नव्या गिरायकां खातीर खाते उगडप वा अपग्रेड (पूर्ण केवायसी वॉलेट).	रक्कम	केवायसी करपाक सोंपें आनी पाकीट अपग्रेड करपाचो पर्याय दिवपा खातीर घेतिल्ले शुल्क
50	मागणीचेर निवाडो - प्रक्रिया शुल्क	दर	फारीकणी मागणीचेर निवाडो करपाचें खाशेलपण दिवपा खातीर वेपारी कडेन लावपी शुल्क
51	यूपीआयचेर रुपय क्रेडीट कार्ड /पीपीआय / यूपीआयचेर पीपीआय / यूपीआयचेर क्रेडीट	दर	क्रेडीट इन्स्ट्रुमेंट्स & पीपीआय वरवीं फारीकणी स्वीकारपाचें खाशेलपण सक्षम करपा खातीर वेपान्याक घेतिल्लो शुल्क
52	Txn एसएमएस - एसएमएस शुल्क	रक्कम	वेव्हार आनी निवाडो हांचे अलर्ट एसएमएसचेर वेपान्यांक वांटपा खातीर शुल्क
53	कुरियर शुल्क घेतात	रक्कम	कुरियरांतल्यान वेपान्यांक साउंडबॉक्स धाडपा खातीर शुल्क
54	पेइन खातीर शुल्क आनी शुल्क	रक्कम	पेइन सेवांचो लाव घेतिल्ल्या वेपान्यांक फारीकणी गेटवे स्थापन करपा खातीर आनी देखरेखी खातीर शुल्क लागू जातालें
55	प्लॅटफॉर्म वापर शुल्क	रक्कम	पेमेंट गेटवेचेर वेव्हारा खातीर शुल्क पेइन सेवांचो लाव घेतिल्ल्या वेपान्यांक लागू जातालो
56	लिंकपे खातीर शुल्क (पायन शुल्का परस चड)	रक्कम	एसएमएस वा ईमेल वरवीं फारीकणी दुवो धाडपा खातीर शुल्क फारीकणी गेटवे वेपान्यांक लागू जाता
57	ऑर्किस्ट्रेटराक शुल्क आनी शुल्क	रक्कम	पेमेंट गेटवेचेर स्थापन, देखरेख आनी वेव्हार करपा खातीर शुल्क ऑर्किस्ट्रेटर सेवा आशिल्ल्या वेपान्यांक लागू जाताले
58	एसआय आनी रिकरिंग खातीर शुल्क आनी शुल्क	रक्कम	फारीकणी गेटवे वेपान्यांक आज्ञा नोंदणी आनी सादरीकरण खातीर शुल्क लागू जातालें
59	QR अंमलबजावणी आणि स्थापना	निश्चीत	QR सेटअप / स्थापनेसाठी आकारलेले शुल्क
60	साउंड बॉक्स भाडा शुल्क (डिव्हाइस खर्च, देखरेख खर्च, सिम शुल्क यांचो समावेश)	निश्चीत	निवडलेल्या प्लानाचेर मासिक भाडा घेवं लागता.
61	बँच सेटलमेंट प्रोसेसिंग फी	दर	व्यवहाराच्या किमतीवर बँच किंवा ऑन डिमांड सेटलमेंटसाठी घेण्यात येणारे शुल्क